

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1851/2022
12.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Јована Вучковић Пејчић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Влада Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лексовцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 4041/21 од 20.01.2022. године, у седници одржаној 12.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 4041/21 од 20.01.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лесковцу П1 108/21 од 16.06.2021. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П1 108/21 од 16.06.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде штете због мање исплаћене зараде због незаконитог престанка дужности директора Дома ученика средњих школа у ... за период од 19.11.2015. до 07.06.2016. године исплати појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом, све ближе означено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да уплати припадајуће порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на име тужиоца за наведени период надлежним фондовима на наведене износе. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 53.156,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 4041/21 од 20.01.2022. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се тужена обавезе да му накнади штету због мање исплаћене зараде услед незаконитог престанка дужности директора Дома ученика средњих школа у ... за период од 19.11.2015. до 07.06.2016. године, у појединачно означеним месечним износима и са законском затезном каматом, све ближе означено у том ставу изреке, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од

53.156,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се тужена обавезе да уплати припадајуће порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на име тужиоца надлежним фондовима за означени период и на износе из претходног става изреке. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 24.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца дозвољена по члану 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), испитао је побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Владе Републике Србије 24 број 119-345/2021 од 07.03.2012. године, тужилац је именован за директора Дома ученика средњих школа у ..., када је и ступио на дужност. Решењем Владе Републике Србије 24 број 119-12361/2015 од 19.11.2015. године, констатовано је да тужиоцу престаје дужност директора Дома ученика средњих школа у ... пре истека мандата. Ово решење је поништено, као незаконито, пресудом Вишег суда у Лесковцу П1 7/16 од 02.09.2016. године, која је постала правноснажна 12.12.2017. године. Након престанка дужности директора тужилац је у Дому ученика обављао послове организатора самосталних делатности на којима му је плата обрачунавана и исплаћивана по коефицијенту 16,95. На пословима директора наведене Установе тужиоцу је плата обрачунавана и исплаћивана по коефицијенту 21,11. Тужилац тужбом тражи исплату разлике плате од износа који му је у спорном периоду исплаћен по коефицијенту 16,95 до износа који би му били исплаћени по коефицијенту 21,11, да му дужност директора није незаконито престала пре истека четворогодишњег мандата за период од 19.11.2015. године (престанак дужности директора) до 07.06.2016. године (истек законом прописаног мандата). Висина разлике утврђена је оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке и у складу са тим налазом тужилац је прецизирао тужбени захтев.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев, налазећи да је тужена одговорна за штету коју је тужилац претрпео у висини утврђене разлике плате, због незаконитог престанка дужности директора пре истека четворогодишњег мандата на основу решења тужене које је као незаконито поништено правноснажном пресудом у судском поступку.

Другостепени суд је изразио супротно становиште о одговорности тужене, налазећи да иако је тужена донела незакониту одлуку о разрешењу, она није послодавац тужиоца, већ је то Дом ученика средњих школа у ... који је пасивно легитимисан и одговоран за предметну штету будући да је непосредно спровео незаконито решење о разрешењу на начин што је тужиоцу исплаћивао зараде у нижим износима од оних које би тужилац остварио до истека мандата. Како је приговор недостатка пасивне легитимације материјално правни приговор на који суд пази по

службеној дужности, то је првостепена пресуда преиначена и тужбени захтев одбијен као неоснован.

По оцени Врховног касационог суда, становиште другостепеног суда није правилно.

Одредбом члана 164. Закона о раду прописано је да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му надокнади штету у складу са законом и општим актом.

Из садржине ове одредбе произилази да се порекло штете коју запослени може да претрпи на раду или у вези са радом налази у повреди неког његовог права или у повреди, односно нарушавању здравља запосленог. У зависности од порекла штете одређује се и основ одговорности за штету. Ако је штета настала због повреде права запосленог, основ одговорности је кривица која се у смислу члана 154. став 1. Закона о облигационим односима претпоставља, док по члану 172. став 1. правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. У конкретном случају на основу решења тужене, тужиоцу је престала дужност директора Дома ученика средњих школа у ..., пре истека мандата и то решење је поништено као незаконито правноснажном судском одлуком. Незаконитим решењем тужене, тужиоцу је проузрокована материјална штета у висини разлике између плате која је исплаћивана и плате коју би остваривао да до престанка дужности директора пре истека мандата није дошло. Узрок ове штете је у незаконитом акту тужене, а не у примени тог акта од стране послодавца исплаћивањем тужиоцу плате у нижим износима од оних које би остварио до истека мандата. Зато у конкретном случају постоји основ одговорности тужене за проузроковану штету, супротно становишту другостепеног суда о непостојању пасивне легитимације тужене у овом спору.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Тужилац је успео у поступку по ревизији па му припадају трошкови ревизијског поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. и 154. ЗПП у износу од 18.000,00 динара на име састава ревизије од стране адвоката по важећој АТ, док трошкови на име судске таксе нису признати, јер захтев за накнаду ових трошкова није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП. Преиначењем другостепене пресуде потврђена је и одлука о трошковима првостепеног поступка који су тужиоцу правилно признати и одмерени.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић